

at kaste så meget mudder i maskineriet, at vi aldrig nogen sinde får løst det her problem.

Det er jo også derfor, at Dansk Folkeparti stemte imod forslaget, selv om det på to ud af tre punkter er identisk med det beslutningsforslag, vi behandler i dag.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Vi er overhovedet ikke interesserede i at kaste med mudder, tværtimod ønsker vi at rette op på det faktum, at det er et morads, for så vidt angår de her rejseregler for europaparlamentarikere. Det er os, der fremsætter et forslag i Folketinget for at rydde op i det, og så ville det da være svært uheldigt, hvis vi skulle beskyldes for at kaste mudder i maskineriet. Ideen med et forslag her i Folketinget er jo netop at opnå en løsning, idet tidligere løsninger er faldet til jorden.

Med hensyn til det forslag, som fru Charlotte Antonsen omtaler, vil jeg fastholde, at 64.000 kr. for en europaparlamentariker sammenlignet med f.eks. den løn, som en ungarsk parlamentariker eller en parlamentariker fra et af de andre nye lande får, er mange, mange penge. Det er ti gange så meget, som man får som national parlamentariker i dag i Ungarn.

Derfor er det et alt for højt lønniveau, sammenholdt med at man ikke vil være sikker på, at der vil være tale om en EU-beskatning. Det vil altså sige en meget lav beskatning af de her lønninger. Det kan godt være, at den danske regering og fru Charlotte Antonsen vil foretrække, at det blev en løsning, hvor man havde national beskatning, men man ville ikke have nogen sikkerhed for, at det blev den løsning. Dermed kunne vi være tilbage i det morads, som vi alle sammen er enige om der er.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil bare sige, at jeg er chokeret, når fru Charlotte Antonsen kalder det der rejseoverskud for et frynsegode. Jeg er forarget over det. Det er ikke noget frynsegode. Det er svindel. Det er det, det er, og det skal siges direkte.

Det er ikke noget, man mister, som man retmæssigt har fået lov til at have. Frynsegoder kan man retmæssigt få lov til at have, men det her er ikke noget, man retmæssigt har fået lov til at have. Det er noget, man har svindlet sig til ved at få penge for en businessclassbillet og så flyve på en billet, der er billigere.

Det har intet med frynsegoder at gøre, og man skal ikke have nogen som helst kompensati-

on for at give afkald på det, ikke så meget som en halv euro.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Op-hold*). Det er vedtaget.

Kl. 16.20

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 174:

Forslag til folketingsbeslutning om suspension af Euro-Middelhavs-associeringsaftalen med Israel.

Af Søren Søndergaard (EL) og Keld Albrechtsen (EL).

(Fremsat 14/4 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Regeringen tager afstand fra enhver form for terror, vold, overdreven magtanvendelse og krænkelse af menneskerettighederne. Det forsommer vi ingen lejlighed til så vel bilateralt som gennem EU at gøre så vel Israel som palæstinenserne opmærksomme på.

Det gælder også i forhold til de omfattende og stærkt bekymrende israelske husødelæggelser i Gaza gennem de sidste dage, som jeg og EU's øvrige udenrigsministre i mandags fordømte som værende i strid med folkeretten, og som vi krævede straks blev standset.

Det er de ikke blevet. I dag er det gået endnu værre til i Rafahflygtningelejren i Gaza på grænsen til Egypten. I den anledning har jeg udtrykt min fordømmelse af den israelske aktion i Gaza og de omfattende husødelæggelser i Rafah, som har gjort utallige palæstinensere hjemløse og kostet flere uskyldige livet, herunder børn.

Sådanne handlinger er i strid med folkeretten og med Israels forpligtelser i henhold til køreplanen for fred. Israel har ret og pligt til at beskytte sig mod terror, men kampen mod terror skal basere sig på lovlige midler, og derfor har jeg på det kraftigste opfordret den israelske regering til øjeblikkeligt at standse aktionen i Rafah.

Det er afgørende for så vel Danmarks som EU's muligheder for at øve indflydelse på Israel, at vi opretholder de muligheder og de fora, vi har for at føre en kritisk dialog med landet om disse spørgsmål, som jeg her har nævnt. Det gælder naturligvis også i forhold til den palæstinensiske myndighed.

Regeringen og EU søger vedvarende at støtte og styrke de kræfter i Mellemøsten, som ad forhandlingens vej stræber efter at finde en varig, retfærdig og samlet løsning på konflikten i Mellemøsten. Det er regeringens faste overbevisning, at dialog og samarbejde med alle parter er forudsætningen for indflydelse og bevægelse. Derfor har vi støttet Louisianaprocesen, og derfor har vi bakket op omkring Genèveinitiativet, og det vil vi blive ved med at gøre.

Menneskerettighedsdialogen med Israel er nødvendig. Det er regeringens holdning, at vi opnår størst indflydelse på menneskerettighedssituationen i Israel og de palæstinensiske områder gennem dialog. Vi opnår ikke indflydelse ved at afskære forbindelserne. Regeringen finder det derfor afgørende, at dialogen og samarbejdet med Israel fortsætter, herunder inden for rammerne af associeringsaftalen.

Dette var regeringens holdning under forespørgselsdebatten om Mellemøsten den 7. november 2003, og det var det i forbindelse med statsministerens svar i Folketingets spørgetid den 19. november 2003. Regeringen har ikke ændret holdning i denne sag. Den samme holdning var i øvrigt den, som den daværende regering i 2000-2001 havde. Det er linjen i dansk mellemøstpolitik.

Vi må fortsætte med at udnytte de muligheder, der ligger i associeringsaftalen med Israel, hvis vi vil tale, og når vi vil tale med Israel for at føre en kritisk dialog med landet, herunder om menneskerettighedssituationen i de besatte områder. Der er et klart behov for en konstruktiv og kritisk dialog med begge parter vedrørende udviklingen i Mellemøsten. Vi har ført den, og vi fører den.

Regeringen vil fastholde Israel på indgåede forpligtelser under associeringsaftalen, herun-

der også respekten for menneskerettighederne, og denne aftale giver os jo også præcis adgang til at drøfte det med Israel, og Israel har en pligt til at drøfte det med os. Menneskerettighedssituationen er således et fast punkt på dagsordenen for de associeringsråd, som afholdes med Israel inden for rammerne af associeringsaftalen, og rejses i øvrigt løbende i Danmarks og EU's dialog med landet.

Regeringens holdning deles af EU-kredsen. Her er holdningen, at sanktioner eller suspension af associeringsaftalen vil være direkte kontraproduktivt og underminere EU's muligheder for at spille en rolle i bestræbelserne på at finde en fredelig løsning på konflikten. EU ville ganske fraskrive sig mulighederne for at deltage i samarbejdet i Mellemøstkvartetten, hvis vi fulgte forslaget fra Enhedslisten. Vi ville derved også være afskåret fra at have indvirkning og indflydelse på det videre arbejde med køreplanen for fred, som parterne begge stadig væk bekender sig til.

Kl. 16.25

Det er heller ikke mit indtryk, at palæstinenserne ønsker, at EU skal afbryde forbindelserne til Israel; det er faktisk ikke noget, man fra palæstinensisk side har rejst over for mig eller mine kolleger i EU. Men på nuværende tidspunkt, hvor parterne end ikke vil indgå i dialog med hinanden, har palæstinenserne så meget desto mere behov for, at EU og EU's afbalancerede mellemøstpolitik, som vi også fører gennem dialog om menneskerettighederne i de besatte områder, er til stede. EU skal kunne tale med begge parter, og EU taler jo også med begge parter, sådan som vi også har set op til denne weekend, hvor den kommende formand for EU's udenrigsministre, den hollandske udenrigsminister, havde møde med Arafat.

Som nævnt blev den tidligere regering præsenteret for et enslydende beslutningsforslag i november 2000 og anlagde den samme linje som denne regering. Denne linje blev støttet af et flertal i Folketinget, og beslutningsforslaget blev dengang forkastet ved andenbehandlingen i maj 2001.

Ligesom den tidligere regering finder denne regering altså ikke, at det tjener noget formål at søge at isolere hverken israelerne eller palæstinenserne. Jeg skal derfor opfordre til, at nærværende forslag til folketingsbeslutning forkastes, for jeg mener ikke, det vil fremme fredsbestræbelserne. Jeg mener tværtimod, det ville virke skadeligt.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Der er et par korte bemærkninger til ministeren. Først hr. Søren Søndergaard.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg kom lige pludselig til at tvivle på, om ministeren overhovedet har læst forslaget, for det handler jo ikke om en afbrydelse af forbindelserne til Israel. Der er ikke noget i forslaget om at afbryde forbindelserne til Israel, så jeg ved ikke helt, hvor ministeren har læst det. Det er et forslag om at opsigte toldunionsaftalen, altså en begunstigende aftale med Israel, med henvisning til artikel 2 i aftalen, og jeg forstår slet ikke, hvordan ministeren kan begynde at snakke om at afbryde forbindelserne til Israel.

Er der noget i forslaget om, at der ikke længere skal kunne flyve fly til Israel? Er der noget om, at der ikke længere skal være diplomatiske forbindelser med Israel? Er der noget i forslaget om, at der ikke længere skal være forbindelser med Israel på det niveau? Jeg bliver bare i tvivl, når ministeren holder en tale om at afbryde forbindelserne med Israel, og det handler om at stoppe en aftale, som begunstiger Israel. Det er det eneste, det handler om, oven i købet med henvisning til aftalen selv, for jeg går ud fra, at ministeren kan bekræfte, at der står, at »manglende overholdelse af aftalens væsentligste elementer ...« – nemlig menneskerettigheder – ... vil således kunne føre til suspension af aftalen«. Det er sådan set kun et spørgsmål om at tage aftalen alvorligt, for ellers vil jeg da foreslå, at man fjerner artikel 2.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Toldunion og associeringsaftale hænger sammen, så det er ikke nogen særlig smart idé at begynde at lave økonomiske sanktioner over for Israel, og det er der heller ikke andre end Enhedslisten der forestiller sig, og der er heller ikke andre, der har foreslået det – heller ikke palæstinenserne.

Hvis økonomiske virkemidler havde haft indvirkning på krigen, var krigen slut nu, for økonomien er ødelagt på grund af krigen. Israel opfatter det som en krig, hvor det drejer sig om at overleve, og derfor vil man faktisk ikke lade sig påvirke af, at andre laver nogle toldregler om.

Når det drejer sig om toldreglerne for produktionen fra de besatte områder, ved hr. Søren

Søndergaard jo udmærket, at det danske toldvæsen agter at overholde aftalen strengt og sørge for, at produktionen fra de besatte områder ikke er misbegunstiget. En toldunion og en associeringsaftale hænger altså sammen, den ene er ikke noget værd uden den anden, og at lave økonomiske sanktioner er der ikke andre end Enhedslisten der beder om. Det ville heller ikke tjene noget formål.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg forstår ministerens udtalelse som en erkendelse af, at der ikke ligger noget i forslaget fra Enhedslisten om at afbryde forbindelserne med Israel.

Derudover vil jeg spørge, om ministeren ud fra de kilder, ministeren har, kan bekræfte, at det angreb, som i dag blev gennemført på flygtningelejren Rafah, var mod en demonstration, og at israelske medier oplyser om mindst 23 dræbte og 50 sårede. Hvis de oplysninger er korrekte, hvilke konsekvenser mener udenrigsministeren så det skal have, at man begynder at angribe demonstrationer med missiler fra helikoptere? Skal det også bare være noget, man fører dialog om og diskuterer på et eller andet tidspunkt, når man mødes i toldunionsaftaleregion?

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg kan naturligvis ikke i et sådant pingpongspil oplyse her fra Folketingets talerstol, hvordan alle forholdene i Rafah er, for det ville ikke være seriøst. Det skal undersøges nøjere, og der skal skaffes flere oplysninger, også andre oplysninger end den, hr. Søren Søndergaard kom med.

Den oplysning, jeg har set i et af de telegrammer, der er kommet, er, at angrebet er fremprovokeret af de underjordiske gange mellem Egypten og flygtningelejrene. Israels forklaring er, at man vil eliminere disse underjordiske gange, der bringer smuglergods og våben og også kriminelle elementer over grænsen, men jeg vil ikke svare på noget her, for der er der jo ingen af os, der kender sandheden. Vi kan begge to gå ud og se CNN, men det er jo ikke sikkert, at vi får svaret på CNN.

KL 16.30

Det, jeg har gjort, er præcis det, hr. Søren Søndergaard også beder om. I den pressemeddelelse, jeg har givet i dag, har jeg kraftigt påtalt aktionen over for Israel og meddelt, at den danske regering fordømmer, at man har foretaget en ak-

tion, som har medført, at 22 eller 23 uskyldige, heriblandt børn, har mistet livet. Det er forkasteligt, og det er jo også det, jeg netop har sagt i min tale.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Nu er dette område ikke noget, jeg normalt beskæftiger mig med, men som lægmand og som almindelig interesseret borger kunne jeg egentlig godt tænke mig at spørge udenrigsministeren, hvad der egentlig skal til, før den danske regering agter at foretage sig noget aktivt over for det, som i hvert fald palæstinenserne opfatter som israelsk statsterrorisme.

Når det, der nu er sket, bare giver anledning til, at man kommer med en påtale, hvor meget skal der så til, før man går videre end bare at påtale og påtale og påtale, samtidig med at man kan se, at Mellemøsten står i brand, og at det er en af grundene til, at der overhovedet ikke kan blive fred, hverken her eller andre steder i Mellemøsten og i øvrigt heller ikke i Irak? Jeg forstår simpelt hen ikke, at man bare har ladet stå til i så lang tid.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Hvis hr. Ole Sohn forestiller sig at sætte hæren ind, vil det ende interessant, men hvis hr. Ole Sohn ikke forestiller sig det, har vi fraskrevet os det virkemiddel at sende hæren ind. Hvis hr. Ole Sohn derefter forestiller sig økonomiske sanktioner som virkemiddel, meddelte jeg lige før, at det ikke vil tjene noget som helst formål, for hvis økonomien spillede nogen rolle, var der fred allerede, så jeg mangler altså hr. Ole Sohns forslag.

Det, den danske regering har gjort, har været ganske kraftigt. Vi har for det første iværksat køreplanen for fred, som sidste efterår fik opbakning fra FN's Sikkerhedsråd og også har fået opbakning fra parterne. Jeg erkender blankt, at den ikke er gennemført, men det er dog et skridt på vejen, at vi har en model, som alle parter går ind for. Mandag aften talte prins Saud fra Saudi-Arabien på GCC-landenes vegne meget kraftigt til fordel for køreplanen. Han efterlyste selvfølgelig, at vi fik Israel til at efterleve den, og vi efterlyser også, at palæstinenserne efterlever den, for der foregår jo stadig terror.

Jeg synes, hr. Ole Sohn, som jo selv erkender, at han er amatør i dette spørgsmål, skulle sætte sig ind i forhistorien, før han begynder at kritise-

re den danske regering for ikke at gøre noget. Jeg tror, at få regeringer har gjort mere end den danske regering.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Det, jeg hæfter mig ved, er bare, at udenrigsministeren siger, at vi har protesteret. Er det virkelig det eneste, man kan gøre?

Enhedslisten er kommet med et forslag, som trods alt er udtryk for et vist initiativ til at handle og gøre israelerne opmærksomme på, at vi ikke bare kan give begunstigelser, når de optræder terroristisk og undergraver eller ikke efterlever den aftale, som er indgået. Hvis det ikke har konsekvenser, hvordan skal man så overhovedet formå Israel til at opføre sig anstændigt, bare til en vis grad?

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Der er ikke andre end Enhedslisten, der render rundt med forslag om de konsekvenser, og det er altså sådan, at det ikke er Enhedslisten, der styrer verden. Der er andre parter i verden, og der er ingen, der mener, at forslaget kan bruges til noget som helst, så derfor vil jeg faktisk ikke hoppe på den vogn.

Det gør ikke situationen bedre at forringe den økonomiske situation i Israel, og palæstinenserne har heller ikke bedt om det virkemiddel. De eneste virkemidler, der duer, er de politiske. Der skal lægges politisk pres på Israel, sådan som vi har gjort hele tiden, der skal også lægges et politisk pres på palæstinenserne, og vi skal sørge for, at disse kræfter, som hele tiden eskaleres, ikke får mulighed for at overtage situationen.

Det skal fastholdes, at når man f.eks. lover at rømme Gaza, er det ikke det sidste skridt i fredsplanen – hvis hr. Ole Sohn vil høre efter, for hr. Ole Sohn rodede sig jo selv ind i det – men det første skridt i fredsplanen. Det skal fastholdes, at uanset de forlydender, der måtte være rundt omkring, bygger fredsplanen på en forhandlet løsning og ikke på ensidige skridt, og vi har også opnået, at verdenssamfundet kun accepterer en forhandlet løsning.

Jeg går altså ind for politiske midler, jeg fordømmer kraftigt det, der er sket, ligesom jeg fordømmer selvmordsaktionerne, og jeg har også mandag aften stillet forslag i EU om, hvordan vi kan komme videre. Men der er ingen andre end Enhedslisten og måske hr. Ole Sohn, der går ind

for at begynde at bruge økonomiske sanktioner, for de virker ikke.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Tak til ministeren, og så er det fru Charlotte Antonsen i ordførerrækken.

Charlotte Antonsen (V):

Der er intet, Venstre hellere ønsker, end at vi får fred i Mellemøsten, og at vi får en aftale mellem Israel på den ene side og de palæstinensiske områder og palæstinenserne på den anden side. Jeg synes, at meget af Danmarks mellemøstpolitik peger lige præcis i den retning, og det er den kurs, vi ønsker at fastholde.

Kl. 16.35

Heller ikke i denne sag kan vi på nogen måde erklære os enige med Enhedslisten. Vi mener, at der skal dialog til for at få løst konflikten, og det er klart, at Israel naturligvis skal leve op til menneskerettighederne; det er vi ikke et øjeblik i tvivl om. Man kan endda sige, at et demokratisk, veloplyst og veluddannet land som Israel måske har en særlig forpligtelse til at respektere mindretal, respektere menneskerettigheder og sikre sig, at tingene er i orden.

En anden grund til, at vi ikke kan støtte Enhedslistens forslag, er, at vi mener, at i sager som disse er det vigtigt at stå sammen med de øvrige EU-lande. Hvis vi skal kunne udøve et reelt pres på parterne i Mellemøsten for at skabe fred, nyter det altså ikke noget, at de enkelte lande i Europa går ud på egen hånd. Det virker stærkest og giver størst styrke i dialogen, at de europæiske lande står sammen.

Vi ønsker ikke at kappe en væsentlig del af de forbindelser, vi har til Israel. Tværtimod vil vi til stadighed påpege, at de skal overholde menneskerettighederne, og at de snart skulle se at få indgået en aftale, så vi kan få fred i denne i meget lang tid uoprægede del af verden.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil stille Venstres ordfører, fru Charlotte Antonsen, to helt konkrete spørgsmål.

For det første: Kan fru Charlotte Antonsens bekræfte, at toldunionsaftalen åbner mulighed for, at manglende overholdelse af aftalens væsentlige elementer, herunder respekt for menneskerettighederne, vil kunne føre til suspension af aftalen? Kan fru Charlotte Antonsen bekræfte, at man altså kan suspendere aftalen, hvis der sker overtrædelser af menneskerettighederne?

Og for det andet: Kan fru Charlotte Antonsen bekræfte, at Israel overtræder menneskerettighederne?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg kan bekræfte, at i artikel 2 tales der om, at man skal overholde menneskerettighederne, og det er jo også det, vi vil forsøge at fastholde israelerne på.

Som det lige blev nævnt i forbindelse med de forskellige konkrete angreb, der har været, kan vi jo ikke vide, hvad sandheden er, for verden ser jo forskellig ud fra henholdsvis Israel og Palæstina. I det ritzautelegram, jeg har set om den sidste aktion, taler man om, at årsagen til angrebet er, at man har smuglet våben ind osv., men jeg kan ikke stå her og vurdere konkrete sager.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil godt bede fru Charlotte Antonsen om at svare på spørgsmålet: Er det fru Charlotte Antonsens opfattelse, at Israel overholder menneskerettighederne og internationale konventioner om menneskers rettigheder, herunder folkeretten – ikke i forbindelse med den sidste sag, der foregik for nogle få timer siden, og hvor der angiveligt skal være dræbt mindst 23 og såret 50, heriblandt mange kvinder og børn, men helt generelt. Lever Israel op til de forpligtelser, de har i henhold til folkeretten og menneskerettighederne? Det må fru Charlotte Antonsen vel kunne svare på helt generelt, for det har fru Charlotte Antonsen jo mange års træning i. Det handler ikke om, hvilken side man ser det fra, det er en ren faktisk ting.

Hvis fru Charlotte Antonsen vil høre min mening om, hvorvidt selvmordsterroristerne overholder internationale konventioner og lever op til menneskerettighederne, er mit svar nej. Det, jeg ønsker at få vide, er, hvad fru Charlotte Antonsen mener, når det gælder Israel.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hvis der sker tortur i israelske fængsler, er det selvfølgelig en overtrædelse af menneskerettighederne, og mange mener jo, at det sker. Men jeg er ikke nogen domstol.

Der er ikke nogen tvivl om, at begge parter har en del af skylden for, at vi ikke har kunnet få fred i den del af verden. Der er heller ingen tvivl om, at det, der som sådan giver den ultimative

sikring af menneskerettighederne, er, at der skabes fred og sikkerhed i et område, så der bliver mulighed for at give befolkningen ordentlige vilkår.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg vil gerne følge lidt op på spørgsmålet, for hvordan skal man kunne administrere en sådan aftale, hvis en stat siger: Jamen vi er nødt til at bryde menneskerettighederne, fordi vi bekæmper terrorister? Det er der jo stater der gør. Fru Charlotte Antonsen må da have en eller anden vurdering af eller mening om, hvorvidt der sker brud på menneskerettighederne, eller om man som stat bare kan dække sig ind og sige: Jamen vi bekæmper terrorister, og så er alt tilladt.

Kl. 16.40

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

I overensstemmelse med, hvad der står i den aftale, vi har indgået med israelerne, mener jeg selvfølgelig, at israelerne skal overholde menneskerettighederne.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jamen gør de det?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Som jeg nævnte før til hr. Søndergaard, så hører vi, at der f.eks. skulle være tortur i fængsler, og hvis det er rigtigt, så overtræder de selvfølgelig menneskerettighederne.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KD):

Hvis man skulle tænke på at suspendere aftalen med Israel på grund af artikel 2 om menneskerettigheder, mener fru Charlotte Antonsen så ikke, at det så ville være fornuftigt at kigge på en række andre lande i Mellemøsten og Nordafrika, f.eks. Marokko, Libyen, Algeriet osv.? Ville man så ikke skulle tænke på også at suspendere aftalerne med disse lande?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Som fru Tove Videbæk antyder, er det jo fuldstændig korrekt, at der er masser af lande i denne verden, som ikke overholder menneskerettighederne, og som har nogle frygtelige regimer,

men alligevel har Danmarks normale udenrigspolitiske linje, også i forhold til et land som f.eks. Kina, jo altid været, at vi har ønsket en dialog med henblik på at sikre, at de bevæger sig i den rigtige retning. Vi har ikke ønsket at kappe forbindelserne, vi har ønsket en kritisk dialog, så vi kunne bidrage til, at der blev rettet op på urimelige forhold, herunder overtrædelse af menneskerettigheder.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Jeppe Kofod.

Jeppe Kofod (S):

Enhedslisten har i alle folketingssamlinger de seneste år genfremsat deres forslag om, at EU skal ophæve Euro-Middelhavs-associeringsaftalen med Israel.

Jeg vil gerne understrege, at Socialdemokratiet deler den samme dybe utilfredshed og frustration over, hvad der foregår i Mellemøsten og i forholdet mellem Israel og palæstinenserne på Vestbredden og i Gaza. Vi fordømmer også på det kraftigste de overgreb, vi senest har set nu her i de senere dage på en flygtningelejr og også andre overgreb, som Israel har ansvaret for i de besatte områder.

Også sikkerhedsmuren, likvidationer osv. er alt sammen ting, som vi fuldstændig deler Enhedslistens afsky over for. Det er en helt utålelig og uacceptabel adfærd. Det fremmer ikke en fredelig løsning på konflikten. Det er tværtimod brændstof til en øget konfrontation og terrorisme, og præsident Bush har med sin accept legitimeret en del af Israels handlinger, desværre.

Vi fordømmer også de angreb, der foregår fra palæstinensisk side over for Israel og uskyldige civile mennesker i Israel – forfærdelige terrorhandling. Det er en gal vej.

Der skal i stedet arbejdes hårdt for, at kvartetens fredsplan bliver gennemført. Det gælder om at få en aftale, hvor Israel inden for sikre grænser bliver anerkendt af hele den arabiske verden, og en levedygtig palæstinensisk stat er den eneste løsning og vil være til stor gavn både for israelere og palæstinensere. Derfor skal der arbejdes meget hårdt fra dansk side og europæisk side for at nå den løsning.

Enhedslistens forslag, som vi kigger på i dag, er sikkert fristende for mange, fordi det er en symbolsk handling. Spørgsmålet er imidlertid, om det vil føre os nærmere en fredelig løsning.

Man kan med rette sige, at det mere end kniber med at leve op til Euro-Middelhavs-aftalens

afsnit om menneskerettigheder og demokrati, og at det desværre ikke har været let at få en dialog i gang med Israel om netop det spørgsmål. Men en suspension af aftalen vil desværre næppe få nogen praktisk virkning i Mellemøsten, men vil i værste fald marginalisere EU yderligere i forhold til et forsøg på at finde en fredelig og fornuftig løsning.

Derfor afviser vi også denne gang Enhedslistens forslag.

Samtidig opfordrer vi udenrigsministeren og regeringen til både direkte over for Israel, som man har gjort det i dag, og igennem EU at tage skarpt afstand fra den linje, som Israel har over for palæstenserne, og opfordre Israel til at gå aktivt og konstruktivt ind i fredsprocessen, også med Arafat.

Statsministeren skal ligeledes ved det kommende møde med præsident Bush opfordres til at tage dette spørgsmål op som et eksempel på, hvordan disse handlinger skærper konflikterne og truslerne om terror i verden.

Kl. 16.45

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu er jeg jo enig i fordømmelsen af palæstinske selvmordsbomber, men jeg tror heller ikke, at der her er nogen, der har fantasi til at forestille sig, at EU skulle lave en toldunionsaftale med Hamas eller Al-Aqsa Martyrernes Brigade – det ville jeg da bestemt fraråde – så jeg er ikke helt klar på, hvad det egentlig har med denne her diskussion at gøre.

Men jeg vil godt spørge hr. Jeppe Kofod: Eksisterer der overhovedet ikke nogen situation, hvor hr. Jeppe Kofod kunne forestille sig, at det var rimeligt at ophæve toldunionsaftalen? Man vil jo altid kunne argumentere med, at hvis man ophæver toldunionsaftalen, så vil israelerne blive sure, den israelske regering vil blive sur. Vi skal jo hele tiden huske på, at der er mange fremragende mennesker i Israel. Så sent som for få dage siden var der en fredsdemonstration med over 100.000 deltagere. Mange modige jødiske israelere, reservesoldater, nægter at deltage i de her barbariske angreb ind i Gazastriben, så det er jo ikke et spørgsmål om det israelske folk. Men den israelske regering vil jo sikkert blive sur, det vil den jo sikkert altid blive, og derfor: Er det en principiel afvisning af, at det nogen sinde kan komme på tale, eller kunne hr. Jeppe Kofod forestille sig, at der var ting, der blev begået af en israelsk regering, der var af en sådan

karakter, at man blev nødt til at gribe til det her skridt?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg vil gerne svare til hr. Søren Søndergaard: Selvfølgelig kan man forestille sig, at man opsigter de aftaler, som EU har lavet med andre lande, selvfølgelig kan man det, men når vi tager den aktuelle situation, mener vi slet ikke, at der er grundlag for at opsigte aftalen.

Tværtimod mener vi, det er utrolig vigtigt, at EU presser på i forhold til kvartetten og i forhold til køreplanen for fred for at sikre en fredelig løsning og udgang på konflikten. Vi mener også, det er vigtigt, at EU har en tæt kritisk dialog med begge sider af konflikten, både israelerne og palæstenserne, for at nå en fredelig løsning. Det mener vi er hele forudsætningen for at nå en fredelig løsning. Vi mener, det vil være meget underligt, hvis EU med det her signal på den ene side vil opsigte den her aftale med den israelske regering og på den anden side stadig væk have kontakter og støtte på den palæstinske side. Det vil ikke bidrage til en fredelig løsning, og derfor vil vi være modstandere af det på det grundlag.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Ligesom over for udenrigsministeren bliver jeg jo nødt til at fastholde, at det her ikke er et forslag om at afbryde kontakterne med Israel, det er et forslag om at ophæve en toldunionsaftale, som begunstiger Israel.

Jeg forstår, hr. Jeppe Kofod kan forestille sig – det takker jeg selvfølgelig for – at der *kan* være handlinger fra den israelske regering, som er af en sådan karakter, at man må sige: Her må vi altså opsigte denne her toldunionsaftale, som jo hævder, at den bygger på respekt for menneskerettighederne.

Kunne hr. Jeppe Kofod komme det lidt nærmere: Hvilke typer af handlinger? Altså hvis man nu f.eks. forestiller sig, muren bygges færdig, og at, lad os sige 40 pct. af Vestbredden annekteres ind i Israel, f.eks. hele Jordandalen, vil det så være en situation, hvor hr. Jeppe Kofod ville synes, at det var værd at overveje? Eller hvis vi sagde yderligere etniske udrensninger, altså etniske udrensninger, fordrivelser af palæstinsere i måske tusindtal, ville det så være sådan en situation? Eller hvad er det for en situation, som hr. Jeppe Kofod mener kan gøre det ri-

meligt, at vi overvejer denne her ekstraordinære støtte til den israelske regering, når nu den aktuelle situation angiveligt ikke er alvorlig nok for hr. Jeppe Kofod?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Søren Søndergaard, som forsøger sådan at mande sig op til en moralsk diskussion: For mig at se er ethvert overgreb på menneskerettighederne, som vi ser, uacceptabelt, og man kan ikke gradbøje det og sige: Der skal så og så mange overgreb til. Det skal for dømmes.

Når jeg taler om, at det er uklogt at ophæve den her aftale på nuværende tidspunkt, er det, fordi det vil skade fredsprocessen. Det er situationen, som gør, at det er uklogt at gøre det på det her tidspunkt. Men det er klart, at vi skal bruge aftalen og det, der står i den om respekt for menneskerettigheder og demokrati, som brækjern i forhold til en kritik af den israelske regerings fremfærd. Det er der bestemt grund til.

Jeg vil ikke stå her og sige til hr. Søren Søndergaard, at der skal så og så meget til, for at man ophæver aftalen, i forhold til menneskerettighedssituationen. Vi skal fordømme hver gang, og ingen af de her menneskerettighedskrænkelser kan forsvares efter min opfattelse.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Peter Skaarup.

Peter Skaarup (DF):

I Dansk Folkeparti kan vi ikke støtte det forslag, Enhedslisten har fremsat. Vi synes helt klart, at det er en mulighed, man kan tage i anvendelse over for lande, som man ikke sympatiserer med i forskellige sammenhænge, at man kigger på handelsaftaler og associeringsaftaler, men det er meget vigtigt, når man forsøger at medvirke i løsningen af konflikter, at der er en balance i tingene, og der er ikke meget balance i, at man siger: Nå ja, men Israel har forbrudt sig mod det og det, og derfor fjerner vi den her aftale, hvis man ikke tilsvarende ser på, hvad man kan gøre over for den palæstinensiske side i en tilsvarende situation, hvor man mener, at der på den palæstinensiske side bliver skabt problemer i forhold til de fredsforhandlinger, der foregår.

Kl. 16.50

Derfor vil det være et tilbageskridt for den balance, der skal være i en fredspolitik i Mellemøsten, at man bare lader det hele gå ud over den

ene part og siger: I har gjort det og det, derfor fjerner vi den her toldaftale, som der er tale om.

Samtidig må man sige, at da palæstinenserne endnu ikke har fået nogen stat, vil palæstinenserne i høj grad via deres arbejde og deres produktion være afhængige af, hvad Israel kan tjene ind på handel med andre lande og toldsam arbejde med andre lande.

Derfor kunne man meget vel forestille sig, og det vil jeg da godt spørge Enhedslisten om, om man har tænkt over, at et sådant forslag her i virkeligheden vil betyde, at de sikre tabere bliver de palæstinensere, der ikke længere har arbejde, fordi israelerne ikke kan sælge de varer, som de gerne vil sælge til EU-landene på baggrund af bl.a. en aftale som den her.

Vi må sige fra Dansk Folkepartis side, at vi ikke kan støtte det forslag, der ligger fra Enhedslisten; det har vi heller ikke kunnet tidligere, og det vil vi heller ikke kunne i fremtiden, fordi det er en ensidig israelnegativ linje, Enhedslisten kører, og som vil være konsekvensen, hvis vi støtter et forslag som det her, og det kan Dansk Folkeparti ikke medvirke til.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det er bare til afklaring.

Hr. Peter Skaarup siger, at man selvfølgelig kan opsigte aftaler med lande, man ikke har sympati med. Nu er det altså for mig ikke et spørgsmål om, om man har sympati med lande eller ej – jeg har stor sympati for den israelske befolkning – det er sådan set fuldstændig uvedkommende; det må vel handle om, hvorvidt den aftale bliver overholdt eller ej.

Der vil jeg bare spørge, om hr. Skaarup ikke vil bekræfte, at der i toldunionsaftalen er en paragraf, som omhandler, at den bygger på, at menneskerettighederne bliver overholdt, og at hvis menneskerettighederne ikke bliver overholdt, så kan den opsiges, og at det sådan set ikke har noget at gøre med, om man har sympati for et land eller ikke sympati for et land, men et spørgsmål om, hvorvidt landet lever op til den aftale, der er indgået?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det, der er det afgørende for Dansk Folkeparti i sådan nogle situationer, er: Hvad kan medvirke til at løse den konflikt, som har martret hele verden igennem efterhånden mange år, nemlig Mellemøstkonflikten? Kunne det, at man gen-

nemførte det her sammen med en hel række andre initiativer, medføre en løsning, så kunne man måske overveje det, men situationen er den, at det, der er brug for, er en samlet plan for Mellemosten, som USA skal sætte sig i spidsen for. Uanset om hr. Søren Søndergaard kan lide det eller ej, så er USA en nøglefigur sammen med israelerne og palæstinenserne i området, og der løser vi ikke ret mange ting ved ensidigt over for den ene part i den konflikt at sige: Jamen I har ikke overholdt lige præcis den lille paragraf, vi har taget frem her, og derfor sløjfer vi nu den aftale. Det får vi ikke ret meget ud af.

Derfor er Enhedslistens forsøg her skønne, spildte kræfter. I stedet for burde man holde op med den israelnegative politik, man hele tiden har, og se at få en balance i sin politik i Enhedslisten.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Kan hr. Skaarup ikke bekræfte, at Dansk Folkeparti gang på gang har stillet forslag og udtalt sig for, at enhver form for støtte til det palæstinensiske selvstyre skulle stoppe?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det er da fuldstændig rigtigt, at vi har påpeget mange situationer – og det har vi været ret enige om i Folketinget, synes vi – hvor det palæstinensiske selvstyre slet ikke har overholdt de aftaler, man f.eks. har forpligtet sig til i forhold til bistandssamarbejdet. Træningen af palæstinensiske politibetjente har ikke kørt efter bogen; der har været tilfangetagelser og anholdelser, som bestemt tåler kritik. Derfor har vi da også argumenteret for: Hvorfor skal vi give skatteyderkroner til ting, der ikke fungerer efter hensigten?

Men derfra er der langt til at sige, at vi skal til at ophæve en aftale, der i virkeligheden, tror jeg, gælder palæstinenserne ve og vel. Jeg tror, at hvis man ophæver den her aftale, vil det betyde, at der er palæstinensere, der vil miste deres arbejde, og så er der produktion, der ikke længere kan udføres, fordi man ikke længere er konkurrencedygtig fra de israelske virksomheders side.

Det tror jeg ikke hr. Søren Søndergaard har tænkt over, og jeg forventer da, at hr. Søren Søndergaard svarer på det spørgsmål, som jeg stillede, nemlig: Har man undersøgt, hvilke konsekvenser det vil få i tabte arbejdspladser for selvstyreområdet og for de palæstinensere, der er beskæftiget med produktion?

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg kan forstå, at det palæstinensiske selvstyre ikke skal have støtte efter Dansk Folkepartis mening, fordi nogle af de projekter, som vi har bevilliget penge til, ikke har kørt efter bogen. Jeg vil godt spørge: Agerer Israel efter bogen?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg tror bestemt, der er fejl på begge sider i den her konflikt. Det tror jeg også at hr. Ole Sohn er enig i. Det, det gælder om, er så at finde en balance i tingene, og det er den balance, jeg savner ikke kun fra Enhedslisten, men sådan set også fra SF, som jeg synes altid er efter Israel, og det er sådan set lidt irriterende, for det nytter ikke ret meget at være efter den ene part hele tiden, det, det handler om, er at skabe en løsning, hvor der er balance, og hvor man kan få en fred.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg fik ikke svar på mit spørgsmål.

Palæstinenserne, som lever i institutioner med et pres fra Israel, som bryder FN-konventionerne den ene gang efter den anden og har gjort det i årevis, har ikke ageret helt efter bogen, og derfor skal de ikke have støtte efter Dansk Folkepartis mening. Israel, som er besættelsesmagten, og som åbenlyst bryder FN-konventioner og åbenlyst udøver statsterror, hvornår handler de ikke efter bogen ifølge Dansk Folkepartis mening?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Som sagt er der fejl på begge sider. Vi har ikke sagt, at man skal fjerne enhver støtte til det palæstinensiske selvstyre, hvis palæstinenserne opfører sig på en fornuftig måde. Men der har været ting, vi har ønsket fjernet, og det har bl.a. været støtten til uddannelsen af politibetjente, hvor det har vist sig, at de politibetjente står bag tortur og forsvinding af mennesker, der har været i deres varetægt. Det har Human Rights Watch gang på gang påpeget, og Amnesty International har været efter det palæstinensiske selvstyre, og alligevel har Danmark fortsat deres bistand til det område.

Det, man så heldigvis kan overveje i fremtiden, er: Hvordan skal tingene være? På samme

måde kan man selvfølgelig overveje diverse toldaftaler og handelsaftaler, man skal bare holde sig for øje: Hvad er konsekvensen af det, man gør? Det er det, jeg synes SF ikke helt har overvejet. Det, der er vigtigt, er, at vi får skabt en fred. Det er det, der er det afgørende, og ikke, om der bliver en toldaftale eller ej.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Der er noget, jeg overhovedet ikke kan forstå i hr. Peter Skaarups indlæg. Hr. Peter Skaarup starter med at sige, at han under ingen omstændigheder kan støtte en ensidig politik, som det her beslutningsforslag fra Enhedslisten er udtryk for, fordi man dermed vil komme til at skade Israel. Men på den anden side er man parat til at fjerne støtten fra det palæstinensiske selvstyre.

Hvordan kan man forklare, at man i forhold til det forslag her argumenterer med, at man ikke vil føre ensidig politik, men i forhold til den palæstinensiske del er man parat til at føre ensidig politik. Der er et eller andet ulogisk, som hr. Peter Skaarup må forklare Folketinget i den her sag.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Der er bestemt ikke noget ulogisk i den holdning, som Dansk Folkeparti har indtaget til de her ting. Der har været en ulogisk holdning hos den tidligere socialdemokratiske regering, der ensidigt støttede den palæstinensiske side og stod bag vedtagelser i Folketinget, der i den grad var skadelige for forholdet mellem Danmark og Israel.

Men der er ikke noget ulogisk i, at Dansk Folkeparti er efter bistandsprojekter, hvor tingene ikke går efter bogen, og hvor pengene går i de forkerte lommer. Det siger sig selv, at det er vi; det er vi på Vestbredden, det er vi i selvstyreområdet, lige så vel som vi er det andre steder i verden, hvor det går galt.

Der kunne vi godt nogle gange ønske os, at Socialdemokraterne ville være lidt mere optaget af at sikre, at pengene går i de rigtige lommer, f.eks. i forhold til Zimbabwe og mange af de andre lande, hvor det er gået galt under den tidligere socialdemokratiske regering.

Det, der er det afgørende, og det er man nødt til at holde sig for øje i den her konflikt, er, at der skal være en balance i tingene. Hvis man fjerner en aftale på det her område, så vil det både gå

ud over israelerne og deres virksomheder, men det vil også sende et signal om, at Danmark ensidigt er efter Israel. Det skal vi være, når israelerne begår fejl, men vi skal søreme også være det, når palæstinenserne begår fejl.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg kan tydeligt høre, at hr. Peter Skaarup har lært, at det bedste forsvar er et angreb. Problemet er bare, at i de angreb på Socialdemokratiet, hr. Peter Skaarup kommer med, skyder han kilometervis ved siden af med hensyn til, at vi ikke skulle kritisere det palæstinensiske selvstyre for manglende overholdelse af menneskerettigheder; det er simpelt hen forkert og urigtigt. Og at vi ikke skulle kritisere deres manglende opgør med terrorister i det palæstinensiske område, er også forkert, det gør vi selvfølgelig.

Men hr. Peter Skaarup mangler stadig væk at forklare Folketinget, at man på den ene side vil lukke for støtten til det palæstinensiske selvstyre og det palæstinensiske folk, mens man på den anden side vil være med til at begunstige Israel og samtidig siger, at man har den holdning, at man ikke vil støtte det fremsatte beslutningsforslag, fordi det er ensidigt imod Israel. Men man er jo ensidigt imod palæstinenserne med den holdning, som Dansk Folkeparti har i det her. Det er jo en fuldstændig ensidig politik mod palæstinenserne. Det kan jeg slet ikke forstå at hr. Peter Skaarup ikke kan se.

Kl. 17.00

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det kunne godt være, at det, der mangler, simpelt hen er viljen til at forstå fra hr. Jeppe Kofods side, for det er jo klart, at hvis man oplever, at palæstinensiske politibetjente direkte står bag forsvindinger af tocifrede antal mennesker i deres varetægt, så er der et problem. Så er der et problem med den skatteyderbetalte bistand, som danske skatteydere har givet til det område. Det siger sig selv.

Der er det så, at vi har været meget præcise og har sagt, at den støtte, der går til uddannelse af politibetjente i at lade uskyldige mennesker forsvinde, er vi ikke med på. Men vi er da selvfølgelig med på – det siger sig selv, og det tror jeg også at alle partier i Folketinget vil være med på – at støtte palæstinenserne i at oprette en palæstinensisk stat og også give dem bistand til at få et styre op at stå, der kan kontrollere de terro-

risten, der agerer med udgangspunkt i Vestbreden.

Det er en del af den løsning, som skal til for, at man kan opnå den balance og den fred, der er brug for. Det er ikke en del af den løsning, at man fjerner en toldaftale med EU ensidigt imod Israel. Det kan jeg ikke se nogen idé i. Det er der ikke nogen fornuft i, hvis vi skal nå frem til noget, der giver fred.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Tak til ordføreren. Så er det den næste ordfører, og det er fru Charlotte Dyremose.

Charlotte Dyremose (KF):

Da den konservative ordfører på området, fru Gitte Seeberg, ikke kan være til stede, skal jeg på Det Konservative Folkepartis vegne sige følgende:

Det Konservative Folkeparti kan ikke støtte forslaget. Vi ønsker at fastholde den hidtidige politik, som tidligere er blevet fastlagt i Folketinget.

Vi mener ikke, at forslaget vil føre noget positivt med sig. Vi skal tværtimod gøre, hvad vi kan for at opretholde flest mulige kanaler med henblik på at fremme dialogen med begge parter i konflikten. Det gælder også her om at fastholde de muligheder, som associeringsaftalen med Israel giver EU for at kunne påvirke processen.

EU vil svække sine muligheder, hvis vi nu begynder at lukke de kanaler, der allerede er etableret. Der findes ingen alternativer til en fredelig løsning, og det vil intet formål tjene at svække vores muligheder for at gøre vores indflydelse gældende på alle niveauer.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Hr. Ole Sohn som ordfører.

Ole Sohn (SF):

Jeg skal gøre det meget kort.

SF støtter det af Enhedslisten fremsatte forslag.

Jeg vil gerne sige, at vi selvfølgelig er helt enige i, at det ikke er det eneste skridt, der skal tages, men på et eller andet tidspunkt er det efter vores opfattelse nødvendigt, at man tager skeen i den anden hånd og siger: Det kan ikke nytte noget, at man bare accepterer, at det ene overgreb efter det andet sker arrangeret af en stat, uden at der bliver taget grundige skridt.

Vi synes, det af Enhedslisten fremsatte forslag er et bidrag til at bringe debatten ind på et ordentligt spor.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Tak til ordføreren. Så er det fru Elisabeth Arnold.

Elisabeth Arnold (RV):

Enhedslisten foreslår i sit beslutningsforslag, at regeringen i EU skal arbejde for, at aftalen med Israel suspenderes, indtil Israel overholder artikel 2 i aftalen. Denne artikel omhandler respekten for menneskerettigheder og for de demokratiske principper, og det fastslås heri, at hele aftalen bygger på denne respekt.

Det Radikale Venstre er imod beslutningsforslaget, men vi vil gerne kvalificere vores modstand lidt. Vi er fuldstændig enige med Enhedslisten i, at udviklingen er gået den forkerte vej, og vi synes også, det er deprimerende, at en løsning ser ud til at være fjernere end set længe. Men en suspension af aftalen bør ske efter en nøje fælles vurdering i EU-kredsen, og vi mener også, at man bør foretage en meget grundig analyse af de sandsynlige konsekvenser.

Vi er ikke tilfredse med udviklingen, og vi spørger også os selv somme tider, som der er spurgt flere gange i debatten i dag: Hvor går grænsen egentlig for, hvad man skal acceptere inden for en sådan aftale, hvor man notorisk lægger meget vægt på menneskerettighederne? For Det Radikale Venstres vedkommende fik vi altså en stærk provokation af vores tolerance-niveau, da murens opførelse påbegyndtes. Vi mener, der er kraftige overskridelser af folkeretten i det foretagende, og det mener vi også at den danske regering har protesteret imod, og det er vi selvfølgelig tilfredse med.

Vi vil ikke risikere at skade den fredsproces, der trods alt er i gang. Køreplanen for fred, som Danmark er en aktiv deltager i, mener vi kan lide skade, hvis vi suspenderer aftalen – jeg er godt klar over, at det ikke er noget med at afbryde alle forbindelser, men suspendere aftalen – og det gælder også, selv om parterne ikke gør meget selv for at hjælpe fredsprocessen på vej.

Kl. 17.05

Vi er kort sagt smadderkede af den udvikling, der er i Israel-Palæstina-konflikten, vi er meget utilfredse med den, vi synes ikke, at parterne selv gør meget for at fremme fredsprocessen, men vi er på den anden side også bange for, at hvis EU suspenderer den aftale, der er mellem

Israel og EU, så gør vi ondt værre, og så skader vi faktisk kun den spinkle fredsproces, der trods alt er i gang.

Derfor kan Det Radikale Venstre ikke støtte Enhedslistens forslag.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Tak til ordføreren. Så er det fru Tove Videbæk.

Tove Videbæk (KD):

Den associeringsaftale, som EU og Danmark har indgået med Israel, følger helt samme koncept, som gælder for EU's associeringsaftale med andre lande i Middelhavsområdet. Artikel 2 er derfor ikke specielt møntet på forholdet mellem Israel og palæstenserne. På tidspunktet for aftalens indgåelse var det spændte forhold mellem Israel og palæstenserne og Israels til tider også ganske hårdhændede behandling af palæstenserne i forbindelse med forebyggelsen af og reaktioner på terroraktioner fra palæstinensisk side, velkendte og altså ingen hindring for aftalens indgåelse og godkendelse.

Mig bekendt er der ikke i andre EU-lande foreslået suspension af aftalen med Israel under påstand om israelsk misligholdelse af aftalen, især aftalens artikel 2. Der er i hvert fald ingen andre regeringer i EU, som har taget et sådant initiativ. En afbrydelse af associeringsaftalen ville da også medføre en forværring af nøden blandt både fattige palæstenserne og fattige israelere.

Kristendemokraterne er helt enige med udenrigsministeren i, at det er afgørende for både Danmarks og EU's mulighed for at øve indflydelse på Israel, at vi opretholder de fora, vi har, for at føre en kritisk dialog med landet. Enhedslistens forslag om at ophæve associeringsaftalen med Israel mener vi er en forsimpning af en meget kompleks konflikt. Hvis dette forslag blev vedtaget, ville de dansk-israelske forbindelser lide varig skade, og Danmark ville miste den mæglerrolle, som ikke mindst den nuværende udenrigsminister på allerbedste måde har formået at give Danmark.

Det er også vanskeligt at se det fornuftige i, at Danmark som en aktiv mægler skulle gå ene-gang og derved bryde den europæiske konsensus om konflikten.

EU har jo en unik geografisk placering i forhold til Mellemøstkonflikten og har med sit særlige forhold til palæstenserne en god mulighed for at forklare dem, at selvmordsterrorer kam-pagner intet godt har bragt med sig i forhold til

sommeren 2000, hvor parterne forhandlede seriøst.

At foretage ensidige skridt mod Israel på den baggrund vil udelukkende blive opfattet som en blåstempling af terrorstrategien blandt palæstenserne, hvilket ville være et yderst uheldigt signal at sende.

Set i lyset af associeringsaftalens bestemmelser om det økonomiske samkvem mellem EU og Israel er det vores opfattelse hos Kristendemokraterne, at der ikke er grundlag for en suspension af aftalen. Det er derimod vigtigt, at Danmark og de øvrige EU-lande og EU som sådan fortsat opretholder den løbende dialog med Israel netop om bestemmelserne i artikel 2.

Situationen i Israel – det ser vi jo dagligt – er, at Israel reagerer på de talrige og voldsomme terroraktioner, som Hamas og Islamisk Jihad m.fl. siden oktober 2000 har foretaget i Israel og de besatte områder til dels for at modarbejde bestræbelserne på at finde en politisk løsning mellem Israel og det palæstinensiske selvstyre, nemlig tostatsløsningen, idet disse organisationer simpelt hen ikke anerkender Israels ret til at eksistere.

Israel udøver altså sin legitime ret til selvfor-svar mod disse organisationer, men i en række tilfælde kan vi desværre sætte spørgsmålstegn ved og også skarpt kritisere Israels til tider meget hårdhændede metoder, for vi kan med rette forvente, at Israel som et vestligt orienteret rets-samfund holder sig til metoder i terrorbekæmpelsen, som anses for legitime i henhold til internationale aftaler som omtalt i betænkningen, som Israel selv er part i.

Kl. 17.10

Når Enhedslisten kræver sanktioner mod Israel i form af suspension af handelsaftalen og ikke samtidig kræver sanktioner mod det palæstinensiske selvstyre og de arabiske nabolande, så røber Enhedslisten jo egentlig, at der ikke så meget er tale om bekymring for menneskerettighederne, som der er tale om en ren og skær anti-israelsk politik.

At indføre sanktioner mod Israel, samtidig med at Danmark og EU fortsætter med at donere meget store beløb til det palæstinensiske selvstyre, ville vist være udtryk for ensporethed eller enøjethed.

EU og dermed også Danmark er jo også medlem af kvartetten, som mægler i konflikten. At bryde med konsensus dér ville også være helt misvisende. Det, som konflikten har allermost

brug for p.t., er en afbalanceret tilgang til konfliktens parter baseret på international enighed.

Israel er som bekendt det eneste demokrati i Mellemøsten og i Nordafrika, og det kan synes paradoksalt, at Enhedslisten vil chikanere Israel, mens de mange diktaturstater i regionen, som Danmark har associeringsaftaler med, ikke skal berøres.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nogle gange har jeg det bare sådan, at jeg ikke har noget imod, at folk ikke kender Enhedslistens politik, og heller ikke har noget imod, at folk er uvidende, men jeg forstår ikke, hvorfor de skal brillere med det.

Fru Tove Videbæk burde vide, før hun sagde det, hun sagde, at Enhedslisten ved hver eneste toldunionsaftale, Danmark har indgået med nogle af de arabiske lande, har rejst spørgsmålet om lige præcis overholdelse af menneskerettighederne, og i langt de fleste tilfælde, bl.a. når det gælder Marokko og andre, har vi stemt imod på grund af torturen.

Derfor falder hele den argumentation, som fru Tove Videbæk fører frem, til jorden. Nej, vi har ikke nogen dobbelt standard, vi har én standard, og vi har den standard, at hvis man har en aftale og har stående, at dem, man har aftalen med, skal overholde menneskerettighederne, så skal de altså også. Og det er fuldstændig ligegyldigt, om det er Marokko, eller det er Algeriet, eller det er Israel, eller hvem pokker det er.

Så vil jeg også bare lige bede fru Tove Videbæk om at notere, at vi selvfølgelig ikke har foreslået, at Danmark skulle gå enegang. Det er et forslag om, hvad der skal foreslås i EU, og derfor er det helt absurd at forestille sig. Danmark kan ikke ophæve den toldunionsaftale. Det er et forslag om, at vi skal foreslå det i EU. Og hvis det bliver vedtaget dér, er det jo pr. definition ikke enegang.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KD):

Det glæder mig da, at hr. Søren Søndergaard siger det, at det er en holdning, man har haft også over for de andre lande i området. Men den holdning, vi generelt møder, er faktisk, at man ensporet og enøjet kigger på det, som eventuelt bliver overtrådt i Israel, og så farer ud med bål og brand over for Israel uden at se på, hvad der sker rundt omkring, uden at tænke over, at Israel

faktisk er det eneste demokrati, der findes i Mellemøsten og i Nordafrika.

Og vedrørende det, at Danmark skulle gå enegang: Jamen det er klart, at processen ville være sådan, som hr. Søren Søndergaard siger, men med enegang tænker vi jo på, at vi som de første alene skulle melde ud, at vi ikke er enige med EU i den konsensus, der er, og at vi vil træde ud af mæglerrollen osv. osv. Det ville være et helt, helt forkert signal at sende i den situation, vi er i nu.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg kan jo ikke påtage mig noget ansvar for, hvordan fru Tove Videbæk opfatter tingene, men jeg tror, udenrigsministeren vil kunne fortælle fru Tove Videbæk i en pause, at med hensyn til spørgsmålet om at bruge EU i forbindelse med forskellige lande, der overtræder menneskerettighederne, er Israel altså ikke det eneste eksempel.

Jeg tror, udenrigsministeren f.eks. har opfattet, at vi har foreslået det nogle gange i forhold til Rusland, jeg tror, udenrigsministeren har opfattet, at vi har foreslået det i forhold til Irak, jeg tror, udenrigsministeren har opfattet nogle gange, vi har foreslået det i forhold til en række arabiske lande. Men jeg kan jo ikke gøre for, at fru Tove Videbæk ikke følger med og alligevel insisterer på at lave et frontalt angreb på et område, hvor hun ikke følger med.

Sagen er, at hver eneste gang vi har de toldunionsaftaler, uanset om det er med Israel eller nogle andre lande, så rejser vi de her diskussioner. Og derfor har vi i langt de fleste tilfælde i modsætning til Kristeligt Folkeparti stemt imod, fordi vi f.eks. ikke blåstempler tortur, som det finder sted i en række af de arabiske lande.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KD):

Ja, jeg vil så lige starte med at orientere om, at vi hedder Kristendemokraterne, så hvis også Enhedslisten fulgte med i det, ville det jo være dejligt.

Kl. 17.15

Jeg vil så sige, at Enhedslisten åbenbart er vældig konsekvent i sine udmeldinger osv., og det kan jeg jo bare ønske Enhedslisten tillykke med. Men jeg er ikke enig med Enhedslisten i det forslag, som er fremsat her.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Det er til fru Tove Videbæks ønske om, at man skal se det her som mellem ligeværdige parter, og at begge parter har et ansvar: Mener fru Tove Videbæk, at der er tale om ligeværdige parter? Mener fru Tove Videbæk ikke, at der er om ikke andet så en lillebittebitte forskel på at være besat og at være besætter?

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KD):

Jeg mener, at der måske er en forskel. Men det er nok omvendt i forhold til det, hr. Ole Sohn mener. For jeg mener jo, at Israel er et lillebitte land på størrelse med Jylland, som ligger imellem en lang, lang, lang, lang række arabiske stater, som er uenige, og som ikke er demokratier, og hvor man mange steder har den holdning til Israel, at landet Israel slet ikke burde eksistere, og at israelerne bare burde forsvinde fra det land. Så jeg ser nok modsætningerne og forskellene sådan lidt omvendt i forhold til, hvad hr. Ole Sohn ser.

Men det bringer os ikke væk fra den holdning, at det er to parter i et land, og at de skal behandles ens, og at de skal behandles balanceret, og at vi skal tale med begge parter, og at begge parter skal opføre sig sådan, som vi synes de skal.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Skal det forstås sådan, at Kristendemokraterne er imod de utallige FN-resolutioner, som har krævet, at Israel trækker sig tilbage fra besatte områder? For mig er det helt uforståeligt, at Kristendemokraterne kan have en sådan opfattelse. Det er helt nyt for mig, at Kristendemokraterne skulle være imod FN og FN's resolutioner med hensyn til Israel. Men det er jo konsekvensen af det, fru Tove Videbæk siger.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KD):

Vi er enige i, at det er en meget, meget kompleks situation, vi har i Mellemøsten. Og gid vi dog kunne løse den situation i en folketingsdebat her i Folketinget. Det kan vi desværre ikke.

Men vi er enige i de mange fredsplaner, som er blevet fremsat, og som er blevet vedtaget. Dem er vi meget positive over for. Især er vi meget positive over for den nyeste køreplan for fred, som også udenrigsministeren er fortaler for og er kommet med, og vi håber, at den sidste

fredsplan her vil lykkes, sådan at vi får en løsning på problemet dernede i Mellemøsten. Alle, også Kristendemokraterne, er ulykkelige over den situation, som er der, og ønsker, at der må komme en afslutning på den forfærdelige krise, som er dernede. Og det håber vi at køreplan for fred kan være med til.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Søren Søndergaard som ordfører for forslagsstillerne.

Søren Søndergaard (EL):

Det er jo sådan set meget tankevækkende, at et sådant forslag netop bliver sat ind i en antiisraelsk ramme. Det er jo tankevækkende og betegnende for, hvordan denne her diskussion foregår, at en insisteren på, at en aftale skal overholdes af alle, lige pludselig gøres til et særligt angreb på staten Israel.

Det er jo en anden baggrund, der er for denne her debat. Det er jo helt aktuelt de hyppige missilangreb, hvor dusinvis af palæstinensere, måske flere, er blevet dræbt i de seneste dage. Over tusind er blevet gjort hjemløse. Hundredvis af familier er blevet tvunget til at flygte fra de israelske bulldozeraktioner i Gaza, et grufuldt skue, noget, som Amnesty International betegner som i strid med Genèvekonventionen. Det tror jeg også det er, denne vilkårlige sprængning af private boliger.

Og så er det alligevel kun toppen af isbjerget. For der er sket en generel udvikling i det seneste halvandet år, hvor Israel ikke bare har spillet med musklerne, men også er begyndt at blæse åbent på de palæstinensiske forhåbninger om en levedygtig stat og dermed det, der kunne være løsningen på længere sigt.

Det er f.eks. det, der sker, når Sharon tilbyder at åbne for endnu flere bosættere og bosættelser på Vestbredden. Det er det, der sker, når han i lyn tempo får opført nye dele af den adskillelsesmur, der om ikke længe kan gøre det meget let for Israel at annektere store dele af Vestbredden, herunder Jordandalen. Og det er det, der sker, når han likviderer den ene Hamasleder efter den anden og udtaler dødstrusler mod Arafat. Det er det, der sker, når han afviser enhver snak om palæstinensiske flygtninges ret til at vende tilbage til de dele af Israel, de er blevet fordrevet fra.

Kl. 17.20

Det er samlet set et styre, må vi konstatere, som ikke respekterer international ret. Israel har som bekendt flere FN-resolutioner mod sig, ikke

mindst den, som kræver betingelsesløs tilbage-
trækning fra besatte områder. Det er et styre,
som ikke har respekt for demokratiske princip-
per og for menneskerettighederne. Et hurtigt
blik på palæstinenserne situation fjerner i hvert
fald enhver tvivl.

Spørgsmålet er, hvordan det så kan lade sig
gøre, at et styre kan lade hånt om så store dele af
international ret.

Forklaringen er jo, at det kan lade sig gøre,
fordi især USA bakker op om Israel, uanset hvad
Israel måtte foretage sig, og det kan lade sig gøre,
fordi den øvrige verden ikke har villet lægge
et nævneværdigt pres på Israel; det er fuldstændig
omkostningsfrit for den israelske regering at
bulldoze den palæstinensiske drøm om en leve-
dygtig stat, og det tøver den israelske regering
ikke med at gøre.

Derfor har vi sagt, at vi selvfølgelig godt kan
vælge at lade stå til. Vi kan nøjes med at beklage,
og det bliver der jo også gjort i rigt mål, at par-
terne ikke kan enes, i ny og næ fordømme begge
parter, når de går for langt, og man kan også
lave skarpe fordømmelser osv. Men det er jo
ikke det, der vil ændre noget.

I denne situation er der efter vores opfattelse
kun én måde, hvorpå det kan lykkes at etablere
en proces, der peger i den retning, der hedder
etablering af en selvstændig palæstinensisk stat,
og det er at tage konkrete skridt over for Israel.

Det er jo ikke, fordi modparten er ufejlbarlig.
Der begås grusomme overgreb af palæstinenserne,
og de overgreb skal fordømmes, hvert eneste
af dem, og har man at gøre med folk, der har an-
svar for de overgreb, så skal der laves konkrete
sanktioner mod dem, uden at man derfor glemmer,
at det grundlæggende problem stadig er en
israelsk besættelse og en israelsk tilsidesættelse
af FN-resolutioner, af international ret.

Hvad skal det konkrete skridt så være lige
nu? I Enhedslisten mener vi, at det må være en
opsigelse af associeringsaftalen mellem EU og
Israel. Den blev vedtaget i 1996, og næsten alle
tilhængerne, når man går tilbage og kigger på
debatten, lagde stor vægt på, at der med den af-
tale var etableret en tættere dialog med Israel,
der ville kunne bidrage positivt til en løsning på
konflikten.

Vi bliver nødt til at konstatere, at det håb har
vist sig at være forfængeligt; det er ikke gået i
den rigtige retning.

Aftalen har, som vi allerede har været inde
på, en klausul, der muliggør, at aftalen kan sus-
penderes, hvis den ikke respekteres af parterne.

Det er en del af aftalen, at parterne skal overhol-
de menneskerettighederne og de demokratiske
principper. Det gør Israel ikke, og det ganske
åbenlyst. Derfor er det altså også et spørgsmål
om at sige fra.

Vi synes, det er en lille smule interessant, at
man, når det gælder Irak, så siger, at det ville
være ødelæggende for FN's autoritet, hvis Irak
kunne få lov til gang på gang at overtræde de af-
taler, der var indgået med FN. Vi synes også, for
dem, der måtte interessere sig for dét, at det må
være ødelæggende for EU's autoritet, at man
indgår aftaler om overholdelse af menneskeret-
tighederne, og når menneskerettighederne så
ikke bliver overholdt, så gør man intet ved det.
Hvis der blev sagt fra, ville det være et klart sig-
nal om, at Danmark og de andre EU-lande ikke
bare danser efter USA's pipe i denne her situati-
on, men er i stand til at tage selvstændige initia-
tiver.

I forbindelse med den debat, vi har haft, skal
jeg blot indskrænke mig til en enkelt bemærk-
ning til hr. Peter Skaarup, som jo pludselig fandt
et argument mod det her forslag om, at det jo i
virkeligheden ville ramme palæstinenserne, for-
di det ville ramme de virksomheder i selvstyre-
områderne, som så ikke længere ville være kon-
kurrencedygtige, og det er jo en meget interes-
sant iagttagelse.

Nu er det altså bare sådan, at de virksomheder
i de besatte områder altså ikke må sende varer
til EU-området ved hjælp af denne her told-
unionsaftale. Så det er i hvert fald hundrede pro-
cent sikkert, at dér rammer det ikke, medmindre
der selvfølgelig sker en omgåelse af toldunions-
aftalen, og det gør der jo også.

Jeg hørte, at ministeren sagde, at man selvføl-
gelig ville skærpe indsatsen for, at der ikke fore-
går en omgåelse af toldunionsaftalen. Vi har jo
tidligere afsløret, hvordan det foregår, og vi vil
selvfølgelig også inden længe sætte lys på det
punkt igen, og så håber vi, at ministeren har haft
ret, og at det virkelig er lykkedes at stoppe for
også den omgåelse af toldunionsaftalen, som jo
altså i øvrigt heller ikke fik nogen særlige konse-
kvenser.

(Kort bemærkning):

Peter Skaarup (DF):

Blot for at præcisere og fortælle hr. Søren Søn-
dergaard, at jeg i hvert fald ikke mente det, som
hr. Søren Søndergaard citerer mig for.

Det, jeg mente, var, at man godt kunne fore-
stille sig, at nogle af de palæstinensiske medar-

bejdere, som findes i virksomheder i området, ville få problemer med at opretholde deres job, hvis man fjerner denne her aftale omkring told. Jeg sagde ikke nødvendigvis, at det var virksomheder i selvstyreområdet. Jeg sagde bare, at der er mange palæstinensere, og det ved hr. Søren Søndergaard helt givet også, der arbejder for israelske virksomheder inde i Israel, som givetvis kunne få problemer i mange år frem med at opretholde deres arbejde, hvis man fjerner den ensidigt.

Kl. 17.25

Jeg tror ikke, at det er den konsekvens, som hr. Søren Søndergaard og Enhedslisten gerne vil have. Jeg vil bare pege på, at det meget kunne blive konsekvensen, og derfor synes vi altså ikke, at forslaget er helt gennemtænkt.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det var lige præcis det, hr. Skaarup sagde, nemlig selvstyreområderne. Det var så ikke det, hr. Skaarup mente. Det er helt fair, vi kan allé sammen komme til at sige noget, der er noget vrøvl. Der er oven i købet nogle af os, der gør det jævnlige, så det har jeg fuld respekt for at man kan komme til.

Der er selvfølgelig en diskussion om, om det kan gå ud over de områder, hvor israelerne via toldunionsaftalen kan få varer ind igennem til EU, som altså ikke er selvstyreområderne, men det egentlige Israel, hvor der jo også arbejder palæstinensere. Her synes jeg, at det er interessant at opleve den modsætning, der er mellem hr. Peter Skaarups ræsonnement og udenrigsministerens ræsonnement var vel nærmest, at det ikke havde den store økonomiske betydning, sådan forstod jeg det, hvorimod man må forstå på hr. Skaarup, at det har en økonomisk betydning.

Derudover vil jeg sige, at når folk indgår aftaler, som indebærer, at man skal overholde menneskerettighederne, så mener vi altså, at det er et must, at de overholdes. Vi mener ikke, at man kan begynde at tage den slags hensyn. Vi mener ikke, at man i forhold til Burma – det er et forslag, vi kommer til at behandle inden længe – kan begynde at sige, at det er i orden, at de fælder nogle teaktræer og undertrykker befolkningen, det kan vi ikke rigtig gøre noget ved, for hvis vi for alvor gør noget ved det, betyder det jo, at en masse burmesere mister deres arbejde. Sådan mener vi ikke at vi kan argumentere.

Hvis vi har indgået en aftale med Israel, der bygger på, at Israel overholder menneskerettighederne, er det et must, og så må vi altså sige, at den aftale ikke gælder, hvis Israel ikke vil leve op til menneskerettighederne.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg tror egentlig, at vi kan blive enige om det, hr. Søren Søndergaard sagde om Burma. Jeg tror faktisk, at Enhedslisten og Dansk Folkeparti er enige i, at der er et problem, som man har lukket øjnene for igennem årene, og det skal vi have gjort noget ved.

Med hensyn til ræsonnementet om Israel og palæstinenserne synes jeg, der mangler noget. Vi mener ikke nødvendigvis, at det har de helt vilde, store økonomiske konsekvenser nu og her, men det kan have nogle økonomiske konsekvenser. Det er den ene side af det.

Det vigtigste og bedste argument mod det her forslag er, at det rammer ensidigt. Der er to parter i denne konflikt, som begge gør fejl, som begge laver ting, som ingen i det danske Folketing kan sympatisere med. Derfor er det et problem, hvis man bare vælger den ene part og siger, at nu går man ensidigt efter dem.

Det er det, jeg synes er karakteristisk for Enhedslistens optræden og i øvrigt også for SF og andre partier i Folketinget, som gentagne gange ensidigt er gået efter israelerne, men det nytter ikke ret meget, og man når ikke ret meget videre på den måde. Der er ikke balance, man går ikke på to ben i Enhedslisten, man er etbenet. Så kan det godt være svært at holde balancen.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

I modsætning til det, hr. Peter Skaarup siger, har vi faktisk fra Enhedslistens side på et tidspunkt konkret støttet sanktioner over for selvstyremyndighederne i forbindelse med misbrug af midler. Men jeg har aldrig nogen sinde hørt hr. Peter Skaarup være kritisk – ud over i ord – og konsekvent over for Israel, aldrig nogen sinde. Det er kun over for palæstinenserne, så ensidigheden er helt på hr. Peter Skaarups side.

Derudover vil jeg sige til hr. Peter Skaarup, at vi simpelt hen bare er uenige i spørgsmålet om, hvorvidt job og levestandard har en betydning, forstået på den måde at man kan se igennem fingre med menneskerettighederne, fordi folk skal have et job. Det er ikke Enhedslistens opfattelse.

Enhedslistens opfattelse er ikke, at man f.eks. i 1930'erne også lige måtte se gennem fingre med, hvad Hitler gjorde, for hvis man nu lavede sanktioner mod Hitler, kunne det jo være, at der var nogle tyske arbejdere, der blev arbejdsløse.

Vi synes, det er en fuldstændig absurd logik. Når man laver aftaler med nogen om menneskerettighederne, er det, for at menneskerettighederne skal overholdes, ellers skal man lade være med at lave aftaler. Jeg ville have mere respekt for hr. Peter Skaarup, hvis hr. Peter Skaarup kom med et forslag om, at den der dumme paragraf om, at Israel skal overholde menneskerettighederne, gled ud. Det ville være fair, for hvorfor skal den stå der, når den alligevel ikke bliver brugt til noget?

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Kl. 17.30

Den næste sag på dagsordenen var:

20) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 175:

Forslag til folketingsbeslutning om at gå imod, at der gives Tyrkiet en startdato for optagelsesforhandlinger med EU.

Af Peter Skaarup (DF) m.fl.
(Fremsat 14/4 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Regeringen kan ikke støtte beslutningsforslaget. Jeg skal oplyse om, hvorfor vi ikke kan det.

Tyrkiet blev jo kandidatland i 1999. Som kandidatland vil Tyrkiet kunne tiltræde EU på

grundlag af de samme kriterier som andre kandidatlande, og der er jo andre lande end Tyrkiet, som er kandidatlande. Det indebærer, at EU-optagelsesforhandlinger kan indledes, når de politiske Københavnskriterier er opfyldt. Den beslutning blev truffet under den daværende regering på EU-topmødet i Helsinki, jeg tror, det var i december 1999.

Så besluttede Det Europæiske Råd i København i december 2002, at EU-topmødet i december 2004, altså december i år, på grundlag af Kommissionens rapport skal tage stilling til optagelsesforhandlinger med Tyrkiet. Denne rapport fra Kommissionen ventes til oktober. Når den foreligger, skal Det Europæiske Råd til december tage stilling til, om man på den baggrund kan starte optagelsesforhandlingerne.

På denne baggrund finder regeringen selvfølgelig, at der gælder de samme betingelser for Tyrkiet for indledning af forhandlinger, som for alle andre kandidatlande, hverken mere eller mindre. Tyrkiet er accepteret som kandidatland og skal derfor også bedømmes på egne resultater med hensyn til, om de opfylder de politiske Københavnskriterier.

Så skal man for en god ordens skyld lige være opmærksom på, at det at indlede forhandlinger ikke er det samme som at optage dem. Der vil som altid gå adskillige år med forhandlinger. Derefter vil der som ved de foregående udvidelser være forskellige overgangsordninger. Tyrkiet bliver altså ikke ligefrem medlem af EU i år, som man kan få indtryk af, når man hører på debatten.

Når og hvis Tyrkiet en dag optages i EU, vil det så også være et andet Tyrkiet. Det vil være et europæisk Tyrkiet, for til den tid vil ikke alene de politiske Københavnskriterier være opfyldt, men også de økonomiske kriterier. Der vil altså være en fri markedsøkonomi, som er i stand til økonomisk at samarbejde på lige fod med det øvrige Europa. Det vil sige, at det er et andet Tyrkiet, et europæisk Tyrkiet, vi får.

Der vil i dette tilfælde altså gå 10-15-17 år, men foreløbig afventer regeringen Kommissionens rapport, og før den foreligger, kan man jo egentlig ikke rigtig tage stilling til det.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Der er lige et kort spørgsmål fra hr. Peter Skaarup til udenrigsministeren.